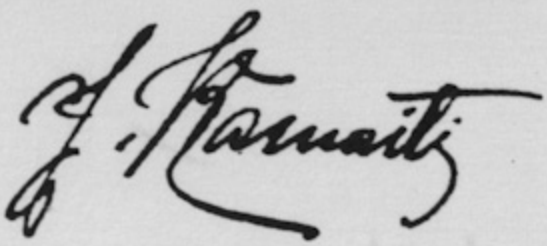

JUOZAS KAMAITIS
MUZIKAS – PEDAGOGAS

JUOZAS KAMAITIS
MUZIKAS – PEDAGOGAS

JUOZAS KAMAITIS
MUZIKAS–PEDAGOGAS

Metodiniai darbai, straipsniai
Buvusių mokinių atsiminimai

Parengė Vytautas Pučinskas

KAUNAS 1999

78(474.5):929

UDK 78.071.1[474.5]:922
Ka 256

Marijampolės m. savivaldybės
P.Kriaučiūno viešosios bibliotekos
skaitytojų aptarnavimo skyrius

R 70-C 4207

ISBN 9986-9305-0-2

© J. Petronio leidykla. 1999.

PRATARMĖ

Tarpukario Nepriklausomoje Lietuvoje, kurį laiką ir okupaciniais metais — muzikos mokytojų, turinčių kvalifikuotą muzikinį-pedagoginį išsilavinimą, buvo nedaug. Didžioji dauguma jų, ypač periferijoje, turėjo kuklią savišvietos bazę, bet būdami iš prigimties nuovokūs, muziką mylintys žmonės, kiek jų žinios ir jėgos leido, mokytojavo.

To laikmečio Lietuvoje tarp kvalifikuotų muzikų buvo išsirutuliojusi graži ir prasminga tradicija, kurią ypač puoselėjo J.Kamaitis: gimnazijose veikė merginų, mišrūs ar jaunuolių chorai ir netgi pučiamųjų orkestrai. Pradinėse klasėse skambėjo liaudies dainos, mokyklų chorų repertuarai rėmėsi lietuvių autorių kūryba.

J.Kamaitis greta tiesioginių muzikos mokytojo pareigų Marijampolės RJG ir mokytojų seminarijoje rašė metodinius darbus ir juos skaitė įvairiose konferencijose. Jie yra spausdinami šioje knygoje. Knygos recenzijoje doc. R. Misiukevičius rašo: „Metodinių darbų mintys pateikia daug atsakymų į klausimus, kurie aktualūs šių dienų pedagogikoje, rengiant būsimus muzikos mokytojus ir sudarant naujas muzikos mokymo programas reformuotai tautinei mokyklai. Jau senokai plačiai diskutuojama ir ginčijamasi, koks gi turėtų būti muzikos mokytojas. Tai muzikas profesionalas, suprantantis muzikos mokymo svarbą mokykloje ir sugebantis tai perteikti savo mokiniams, kaip J. Kamaitis".

J.Kamaitis buvo „ar tik ne pats profesionaliausiai pasirengęs muzikas-pedagogas. Dar tarpukario laikais, kaip teigia prof. E.Balčytis, suformulavo moksleivių muzikinio auklėjimo tikslą, daug aiškiau ir paprasčiau už dabartinės naujosios mokyklos reformos muzikos programos autorių išvedžiojimus".

Menininkas — laisvas žmogus. Nuo jo iniciatyvos ir veiklumo priklauso tai, kuo galime didžiuotis. J.Kamaitis to siekė visais jam žinomais būdais ir galimomis priemonėmis. Jis gerai orientavosi laikmečio muzikinėje kultūroje, žinojo, anot Š.Šalkauskio, kam svarbu pritarti iš teigiamų tradicijų, ką pravartu pataisyti, papildyti ir ką reikia keisti. Jo įsitikinimu, teorinis ir praktinis muzikos meno teigimas mokiniams yra svarbiausias ir patikimiausias muziko-pedagogo sėkmingos veiklos garantas. Pamokose J.Kamaitis, vadovaudamasis muzikiniais pavyzdžiais (jis gerai grojo fortepijonu), paaiškindavo moksleiviams muzikos kūrinių sandarą, nuotaikų gamą, atskleisdavo muzikos kūrinio grožį.

Šioje knygoje nesiekiama į aukštybes iškelti J.Kamaičio asmens ar Sūduvos krašto sostinės Marijampolės pasiekimų kultūros ir švietimo baruose; tikslas — atkreipti visuomenės dėmesį į paprastų muzikos artojų darbus, ugdant dvasingą ir jautrią kartą. Labai taikliai yra pastebėjęs kompozitorius doc. A.Kubiliūnas: „Tai ne tik J.Kamaičio asmenybės prisiminimas, bet ir Lietuvos muzikinės kultūros istorijos vieno puslapio atskleidimas. Mūsų muzikologų ir mokslininkų dėmesys, deja, dar nukrypęs tik į iškiliausias asmenybes, pagrindinių muzikinių įvykių centrus. Centrai visada traukia syvus iš provincijos, todėl provincijos kultūros darbuotojai ne mažiau nusipelno dėmesio ir pagarbos, nes be jų pastangų ir darbo neegzistuotų nei didžiųjų miestų kultūrinės tradicijos, nei visuomenės kultūra apskritai".

J. Kamaitis dirbo „paskendęs fanatizmo liepsnose", uždegdamas moksleiviją savo muzikalumu, erudicija, aistringu dvasiniu tautiniu nusiteikimu. Jam buvo svarbu viskas — rūpėjo daugelis kultūrai reikšmingų dalykų. Kiek leido jo intelekto galimybės ir praktinė patirtis, kūrė aktualią, reikšmingą ir dabarčiai „kamaitišką" muzikos ugdymo sistemą. Jis buvo stebėtino tvarkingumo, drausmingumo, pareigingumo, pasišventimo menui pavyzdys. J. Kamaitis dirbo ir tuomet, kai už nugaros užsiverdavo mokyklos durys. Jo vadovaujamų chorų pasiekimai — ilgų ir kantrių repeticijų rezultatas. Jis negalėjo sau leisti paviršutiniškumo, visada siekė išbaigto rezultato.

Pravartu pastebėti, jog ne tik J. Kamaičio, bet ir daugelio kitų to meto talentingų muzikų-pedagogų pasiekimai muzikos meno ugdymo srityje iki šių dienų nesusilaukia naujų muzikos mokymo programų kūrėjų dėmesio. Pagaliau ir muzikos mokytojo „modelis", kol kas, blaškosi painiuose metodistų samprotavimais grįstuose išvedžiojimuose. Tuo tarpu Lietuvos vidurinės mokyklos laukia talentingų, gerai parengtų muzikantų-pedagogų-organizatorių, kuriems muzika būtų „gyvenimo esmė ir prasmė". Tos pačios mintys glūdi ir knygoje publikuojamuose J. Kamaičio metodiniuose darbuose, bei emocinguose buvusių mokinių prisiminimuose, kurie jų širdyse gyvi iki šių dienų.

Nuoširdžiai dėkoju korektoriui Jonui Kvederaičiui, J.Kamaičio žmonai Eugenijai ir visiems, pagelbėjusiems parengti šią knygą spaudai.

Atskirai tariu padėkos žodį Marijampolės miesto savivaldybei ir jos merui J.Vasiliauskui, Marijampolės rajono savivaldybei ir jos merui J.Vaičiuliui, Alytaus elektros tinklų direktoriui V.Blažauskui ir pavaduotojui J.Pučinskui už finansinę paramą, be kurios knyga nebūtų išleista.

Didžiai dėkingas už pareikštas pastabas knygos recenzentams: Šiaulių universiteto Muzikos katedros vedėjui prof. habil. dr. Eduardui Balčyčiui;

Kompozitoriui, Lietuvos muzikos akademijos Kauno fakulteto muzikos teorijos katedros vedėjui doc. Algimantui Kubiliūnui;

Choro dirigentui, Lietuvos muzikos akademijos Kauno fakulteto choro dirigavimo katedros vedėjui doc. Romaldui Misiukevičiui.

Ačiū visiems tiems, kurių prisiminimai ir faktiniai duomenys tapo svarbiausiu motyvu nušviečiant J.Kamaičio muzikinę, pedagoginę, kultūrinę veiklą Marijampolėje. Ačiū ir leidyklos darbuotojams, be kurių darbščių rankų knyga netektų didesnės vertės.

Vytautas Pučinskas

TURINYS

V.Pučinskas. Pratarmė 5
V.Pučinskas. Juozo Kamaičio, muziko-pedagogo, dalia 9

Metodiniai darbai, straipsniai

J.Kamaitis. Metodika 59
Muzikos mokymo tikslas vidurinėje mokykloje 78
Muzikos meno atsiradimas 85
Dainavimo higiena 88
Operos atsiradimas ir pirmieji jos kompozitoriai 98
Dr. V.Kudirka — muzikas 106
M.K.Čiurlionis 109
St.Šimkus 115
Tabakas ir jo kenksmingumas 124
Dėl Dainų šventės ruošimo 130
Švietimo ministerijai, knygų leidimo komisijai 133

Buvusių mokinių atsiminimai

S.Bagdonas. Įžymus muzikas ir taurus žmogus 141
V.Gulmanas. Anksti nutrūkusi styga 144
J.Kreivėnas. Juozas Kamaitis 146
Autorius nežinomas. Muzikui Juozui Kamaičiui atminti 148
J.Kvederaitis. Muzikas Juozas Kamaitis — didelės dvasinės kultūros asmenybė 155
V.Gaulia. Didžiuojuosi, kad buvau jo mokinys 158
D.Dankevičiūtė-Brazauskienė. Prisiminimai apie mokytoją Juozą Kamaitį 160

J.Čižauskas. Tikras pedagogas 165
E.Šatienė. Prisiminimai apie muzikos mokytoją J.Kamaitį 168
K.Vitkauskas. Puikus pedagogas ir talentingas chorvedys 170
S.Kuliševičius. Vanas, matau, į kur suki 172
Z.Lenkutytė-Ruočkuvienė. Tarsi šiandien matau 192
A.Sakalauskienė. Mokytojas J.Kamaitis, gerojo likimo dovana 194
L.Mačiūnas. Pirmasis mano auklėtojas gimnazijoje 198
Savo darbą be galo mėgo 203
V.Blūšius. Šviesus atminimas gyvas 205
A.Tulaba. Iš prisiminimų apie mokytoją J.Kamaitį 207
S.Gudaitis. Mokytojas 209
E.Kamaitienė. Pagarbą nusipelnęs žmogus 212

J.Kamaičio teorinių-metodinių darbų sąrašas 221
Straipsniai spaudoje apie J.Kamaičio muzikinę-pedagoginę, kultūrinę veiklą Marijampolėje 222
J.Kamaičio kūrinių sąrašas 223
Svarbesnės J.Kamaičio biografinės datos 224
Santrumpos 226
Literatūra 227

Ka 256 **Juozas Kamaitis muzikas—pedagogas.** Straipsniai, atsiminimai.
J. Petronio leidykla. 1999. Kaunas

ISBN 9986-9305-0-2

Knyga apie muziką profesionalą, suprantantį muzikos svarbą mokykloje, sugebantį tai pateikti savo mokiniams.

Kolegų ir mokinių atsiminimai apie buvusį kolegą ir mokytoją.

UDK 78.071.1[474.5]:922

Sudarytojas **Vytautas PUČINSKAS**

JUOZAS KAMAITIS MUZIKAS— PEDAGOGAS
Redaktorius R. **Misiukevičius**
SL 677. 1998.03.18. 1200. Užs. Nr. 257
J. Petronio leidykla. K. Donelaičio 6. 3000 Kaunas
Spausdino SPAB „SPINDULYS". Gedimino 10, 3000 Kaunas